

PAIX LITURGIQUE

UNIVERSÆ ECCLESIAÆ

PÅVLIGA ECCLESIA DEI-KOMMISSIONEN

I.
Inledning

1. Den 7 juli 2007 utfärdade påven Benedictus XVI Summorum Pontificum, ett apostoliskt brev ”motu proprio” riktat till den världsvida katolska kyrkan. Brevet trädde i kraft den 14 september 2007. Tack vare motu propriot Summorum Pontificum har hela kyrkan fått rikligare tillgång till den romerska kyrkans liturgiskatter.
2. Med detta motu proprio stiftade påven Benedictus XVI en för hela kyrkan bindande lag avsedd att förnya den juridiska ramen för firandet av 1962 års romerska rit.
3. Sedan läsaren inledningsvis blivit påmind om påvarnas omsorg om den heliga liturgin och översynen av de liturgiska böckerna befäster den helige Fadern i sitt brev den traditionella princip, som varit erkänd sedan urminnes tider och som måste bevaras även i framtiden, enligt vilken ”varje enskild kyrka måste vara samstämmig med den världsvida kyrkan, icke blott i fråga om trosläran och de sakramentala tecknen, utan även i fråga om den apostoliska och obrutna traditionens allmänt vedertagna seder och bruk. Dessa bruk måste följas inte bara för att undvika villfarelser, utan också för att föra vidare tron oavkortad, enär det som är kyrkans norm när hon ber (lex orandi) svarar mot hennes norm i tron (lex credendi).”¹
4. Den helige Fadern minner därefter om de påvar som visat särskild omsorg om liturgin, framför allt Gregorius den store och den helige Pius V. Påven framhåller likaledes att Missale Romanum av alla liturgiska böcker varit särskilt betydelsefull genom historien. Under seklernas lopp reviderades det romerska missalet vid olika tillfällen, senast under den salige Johannes XXIII. Efter den liturgireform som följde på Andra Vatikankonciliet godkände Paulus VI år 1970 ett nytt missale för den latinska kyrkan, vilket sedan översattes till olika språk. Tredje utgåvan av detta missale lät påven Johannes Paulus II utge år 2000.
5. Många troende, som var skolade i den förkonciliära liturgin, uttryckte en stark önskan om att behålla den äldre traditionen. På Johannes Paulus II:s uppdrag beviljade därför Gudstjänstkongregationen 1984 tillstånd att under vissa omständigheter fira mässan enligt Johannes XXIII:s missale (indultet Quattuor Abhinc Annos). Samme påve utfärdade 1988 brevet ”motu proprio” Ecclesia Dei, i vilket världens biskopar uppmanades att tillämpa nyssnämnda tillstånd med stor generositet, så att de troende som bad om den äldre liturgin inte blev utan. Benedictus XVI:s motu proprio Summorum Pontificum skriver in sig i samma logik. Påvens brev anger för den romerska ritens usus antiquior (äldre bruk) vissa grundläggande normer om vilka föreliggande instruktion vill påminna.
6. Paulus VI:s romerska missale och Johannes XXIII:s utgåva av det äldre missalet utgör två former av den romerska riten. De kallas för ordinarie respektive extraordinarie form, och är två olika bruk av en och samma romerska rit. Båda formerna uttrycker samma katolska lex orandi. På grund av sitt vördnadsvärda och långvariga bruk skall den extraordinarie formen bevaras och åtnjuta tillbörlig aktning.
7. Motu propriot Summorum Pontificum åtföljdes av ett brev av den helige Fadern till biskoparna utfärdat samma dag (7 juli 2007). I detta brev förklarar påven närmare varför motu propriot var såväl nödvändigt som tillbörligt. Det saknades en aktuell juridisk ram för firandet av 1962 års romerska rit, och detta måste åtgärdas. I synnerhet som det vid tiden för införandet av det nya missalet inte hade förefallit nödvändigt att utfärda riktlinjer för fortsatt firande av den äldre liturgin. Allt fler frågor emellertid efter denna forma extraordinaria. Som en följd har det blivit nödvändigt att utfärda riktlinjer i denna fråga.
- I sitt brev till biskoparna fastslog påven Benedictus XVI bland annat följande: ”Det föreligger ingen motsättning mellan de två utgåvorna av Missale Romanum. Liturgins historia består av tillväxt och utveckling, aldrig brytning. Vad tidigare generationer höll för heligt, det förblir heligt och storslaget även för oss, och kan inte plötsligt förbjudas eller till och med betraktas som skadligt²”.
8. Motu propriot Summorum Pontificum är ett viktigt uttryck för påvens läroämbete och hans särskilda munus att överse och lagstifta i fråga om kyrkans

heliga liturgi³. Motu proprio⁴ synliggör hans omsorg om de troende såsom Kristi ställföreträdare och högste herde för den världsvida kyrkan⁴, och har som mål att:

a) göra usus antiquior av den romerska riten tillgänglig för alla troende, såsom en dyrbar skatt som bör bevaras;

b) garantera och säkerställa att alla som efterfrågar det verkligen får tillgång den extraordinarie formen, givet att firandet av 1962 års romerska liturgi omfattas av ett bemyndigande som har de troendes bästa för ögonen. Sagda tillstånd skall således tolkas till de troendes fördel, eftersom dessa också är dess huvudsakliga mottagare.

c) underlätta inomkyrklig försoning.

II.

Påvliga Ecclesia Dei-kommissionens befogenheter

9. Den helige Fadern har inom dess eget ansvarsområde givit påvliga Ecclesia Dei-kommissionen ordinarie ställföreträdande befogenheter. Kommissionen skall särskilt överse och säkerställa att föreskrifterna i motu proprio⁵ Summorum Pontificum tillämpas och efterlevs (jmf. art 12).

10. § 1. Påvliga Ecclesia Dei-kommissionen utövar dessa befogenheter inte blott i kraft av det bemyndigande som kommissionen 1988 fick av påven Johannes Paulus II och som 2007 bekräftades av Benedictus XVI (jmf. motu proprio⁶ Summorum Pontificum, art. 11-12). Kommissionen är även behörig att såsom kyrklig överordnad döma i ärenden, där kommissionen på goda grunder tillställs överklaganden av administrativa beslut som fattats av den kyrkliga ordinarien och som kan verka oförenliga med motu proprio⁷ Summorum Pontificum.

§ 2. Kommissionens dekret i dessa ärenden kan överklagas ad normam iuris hos den apostoliska Signaturens högsta domstol.

11. Vid eventuell nytugivning eller översyn av de liturgiska texterna för den romerska ritens extraordinarie form är påvliga Ecclesia Dei-kommissionen, efter samråd med Gudstjänstkongregationen, behörig instans.

III.

Särskilda föreskrifter

12. I kraft av den myndighet och de befogenheter som givits henne, och sedan världens alla biskopar fått yttra sig i den enkät som har genomförts bland dem, utfärdar denna påvliga kommission föreliggande instruktion jämlikt den kanoniska rättens kanon 34 i syfte att säkerställa den rätta tolkningen och den tillbörliga tillämpningen av motu proprio⁸ Summorum Pontificum.

Stiftsbiskopens befogenheter

13. Enligt den kanoniska rätten⁹ skall stiftsbiskopen (ordinarien) vaka över det allmänna bästa (bonum commune) på bland annat liturgins område och att se till att det kyrkliga livet i hans stift förlöper värdigt, lugnt och harmoniskt, alltid i enlighet med påvens mens (tanke, avsikt) sådan denna tydligt kommer till uttryck i motu proprio¹⁰ Summorum Pontificum⁶. I fall av tvist eller legitim tvekan gällande firandet av den extraordinarie formen skall ärendet hänskjutas till påvliga Ecclesia Dei-kommissionen.

14. Det åligger stiftsbiskopen att vidtaga erforderliga åtgärder för att garantera att den romerska ritens extraordinarie form visas tillbörlig aktning i enlighet med motu proprio¹¹ Summorum Pontificum.

”**Coetus fidelium**” (jmf. motu proprio¹² Summorum Pontificum, art. 5 § 1)

15. En coetus fidelium (grupp av troende) jämlikt motu proprio¹³ Summorum Pontificum art. 5 § 1 skall anses vara stabiler existens (finnas till mera varaktigt) så länge som gruppen består av församlingsmedlemmar som samlats på grundval av sin vörnad för liturgin firad enligt usus antiquior och efterfrågar att denna firas i församlingskyrkan, ett oratorium eller ett kapell - även om gruppen bildas efter att motu proprio¹⁴ utfärdades. En coetus fidelium kan även bestå av individer från olika församlingar och stift som på redan nämnda grundval samlas i en församlingskyrka, ett oratorium eller ett kapell.

16. Om en

